СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 109. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 12 травня 1933.

VOL. XLI. No. 109. Jersey City, N. J., Friday, May 12, 1933. THREE CENTS.

ЖИДІВСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ НАЦІВ.

НАЙБІЛЬША БУЛА В НЮ ЙОРКУ. ДО ПОГРОМНИКІВ ЗАЧИСЛИЛИ: ТЕРКВЕМАДУ, ХМЕЛЬНИЦЬКОГО, ПЕТЛЮРУ І ГІТЛЄРА.

НЮ ЙОРК. — Коло 100,000 людей взяли участь у протестаційнім протигітлєрівськім поході, заарантованім заходами „Амерікен Джуіш Конґрес", якого президентом є відомий жидівський суспільний діяч, рабін д-р Стівен Вайс.

Похід який відбувся в середу, тревав від 4 години пополудні до 10 вечером. Видно було в нім жидівську шкільну молодь, жидівських ветеранів, рабінів, представників сіоністичних і інших жидівських орґанізацій, а далі багато представників артистичного, музичного й літературного світа.

Походом проводив ґенерал О'Раєн, а приглядався йому мейор міста О'Браєн. Як протестаційні бесідники виступали: Бейнбридж Колбі, бувший секретар стейту, бувший посол Фіорельо Ля Ґардія і Джан Гомс, пастор „Комюніти Чорч".

Бесідники пятнували нехристіянську політику Гітлєра, звернену проти Жидів, уважаючи її за „визов, кинений цивілізації".

Протестуючі несли повно таблиць з ріжними написами, якими звертали увагу на те, що теперішні часи в Німеччині нагадують найтемніші часи середновіча й еспанську інквізицію. На деяких були погрози, кинені Німеччині, пригадуючі їй судьбу тих країв і народів, котрі утискали Жидів. Разом з тими погрозами несено таблиці, на яких напятновано найбільших антисемітів-погромників.

Злучено разом, як найбільших антисемітів-погромників: Торквемаду, головного еспанського інквізитора, Богдана Хмельницького, гетьмана України, Симона Петлюру, Головного Отамана військ Української Народньої Републики і голову Директорії, та Адольфа Гітлєра, теперішнього канцлєра Німеччини.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — В протестаційнім жидівськім поході, зверненім проти антисемітизму в Німеччині, було коло 20,000 учасників. В протестаційних промовах домагалися від президента Злучених Держав інтервенції й оборони переслідуваних у Німеччині Жидів.

ШІКАҐО. — Понад 50,000 шікаґовських Жидів протестували головно проти палення в Німеччині книжок, яких авторами є Жиди.

УКРАЇНСЬКІ ДЕЛЕҐАТКИ НА МІЖНАРОДНЮ ЖІНОЧУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

НЮ ЙОРК. — На вічу, скликанім заходами Союза Українок Америки, ухвалено взяти участь у конґресі найбільшої жіночої орґанізації в Америці, якою є „Нешенел Кавнсил оф Вімен оф Юнайтед Стейтс". Конґрес відбудеться в липні, в місті Шікаґо. Союз Українок Америки возьме в нім офіціяльну участь. Конґрес буде світовий, бо зїдуться там представниці жіноцтва з цілого світа. І обговорюватимуть справи політичні, економічні й культурні. Реферати виголошуватимуть світові вчені, фаховці з поодиноких ділянок науки.

Присутне на вічу жіноцтво зявилося за дальше, якнайсильніше попертя української участи у Виставі в Шікаґо, але проти влаштування там українського жіночого конґресу. На вічу реферувала місс Гелен Ганевер від „Нешенел Кавнсил оф Вімен", Томас Катон від „Форейн Інформейшен Сервіс", п. Олена Лотоцька говорила про програму праці Союза Українок Америки, а д-р Л. Мишуга про те, що може жіноцтво зробити для поширення, поглиблення й ублагороднення народньої праці.

ЗАКРИТО УКРАЇНСЬКУ ВИСТАВУ.

НЮ ЙОРК. — Українську виставу народніх виробів влаштовану заходами „Пан-Америки" в театрі „Раксі", закінчено в середу концертовим виступом українського хору під проводом Ю. Кириченка та частуванням присутних гостей українським короваєм.

НОВА ВІЙНА ЧЕРЕЗ ЧАКО.

БУЕНОС АЙРЕС. — Параґвай, не зважаючи на те, що належить до держав, які підписали пакт Келоґа, звернений проти війни, виповів знову нову війну Болівії через спірну територію, Чако. Спір за цю територію коштував уже за 11 місяців коло 50,000 убитих і ранених.

ЗДЕРЖАНО КОМУНІСТИЧНИЙ НАСТУП.

НЮ ЙОРК. — Генри Рейні, президент палати послів, заявив, що комуністи зачали підчас депресії вже надобре здобувати ґрунт під ногами в Америці. Все те змінилося, як у Вашинґтоні засіла нова адміністрація і пішла наступом проти депресії шляхом інфляції.

НОВІ ЖЕРТВИ ТОРНАДА.

ЛІВІНҐСТОН (Тенесі). — Торнадо, який навістив стейти Тенесі і Кентоки, наробив величезної шкоди в майні й людях. Підчас бурі згинули 54 особи.

КАРДИНАЛ ІННІЦЕР СЕРЕД УКРАЇНЦІВ ВІДНЯ.

В анналах української кольонії Відня день 9. квітня повинен бути особливо підчеркнений. Відвідав того дня новий австрійський кардинал, д-р Інніцер, домівку Українського Клюбу у Відні. Потішаючі і важні для цілого українства, не тільки Відня, ці відвідини тому, що вказують вони на велику прихильність міродайних кругів Австрії до українського народу. А що крім тої прихильности ще й цілий ряд спільних прямувань, спільних потреб зближує німецький нарід з українським, це можна було відчути з промови, якою кардинал подякував за сердечні привітання його заступниками поодиноких українських орґанізацій Відня. Оцінюючи культурну заслугу українства в боротьбі проти безбожництва і некультурности зі сходу, запевнив д-р Інніцер українську громаду міста Відня, яка в переповненій салі слухала його слів, у глибокому співчутті та зрозумінні потреб і терпінь українського народу. Як стара так і нова Австрія дають захист Українцям, витаючи їх як борців проти небезпеки большевизму. В боротьбі проти неї німецький нарід цінить усіх союзників, зпоміж яких Українців зараховує до найвірніших. Не відійшов ні один із кількасот присутних без переконання, що в особі кардинала Інніцера маємо горячого прихильника і впливового приятеля українства.

ПОЛІТВІДДІЛИ ПРИ РОБОТІ.

Політичні відділи МТС (машино-тракторних станцій) України згідно з рішенням січневого пленума ЦК і директивами Сталіна взялися до роботи. Першим завданням було „очистити" колхози і МТС від протисовітських протиколхозних елементів. В тому напрямку осягнули значні висліди. У власівській МТС крім помічника директора, який був куркулем, звільнено негайно теж агронома Вишняка, який був у звязку з куркулями, бувшого сільського старосту й інших. При помочи політвідділу вигнали з колхозів новотроїцької МТС цілу громаду куркулів — 13 осіб, між ними полевода, рахункового, двох бриґадирів, завідателя фармою й т. д.

11-ЛІТНІЙ ХЛОПЕЦЬ СПАЛИВ ЦІЛЕ СЕЛО.

В селі Садек, пов. Пинчів, 11-літний хлопець, стріляючи на Великдень з каліхльорікум, викликав пожежу, яка перекинулася на сусідні будинки й спалила ціле село. Жертвою вогню стали 108 будинків.

ЗЕМЛІ ДЛЯ ПОСЕЛЕНЦІВ.

Міністер земель і копалень в Алберті подав до відома, що з днем 2. травня можна вносити аплікації на гомстеди в щойно отворених округах, які тягнуться від Келґарів на півдні до Форт Верміліон на півночі. Ввесь простір займає біля 200 тавнщіпів і має понад 2 міліони акрів землі. Превілей мають поселенці, що мешкають від згаданого терену не далі, як девять миль. При цьому зобовязуватиме провінціональний земельний закон що до часу перебування в провінції.

ОХОРОНА КАРПАТСЬКОГО ЗВІРИННОГО СВІТА.

Польська державна рада охорони природи опрацювала проект утворення резервату для карпатської звірні над горішнім Черемошее, у косівському повіті.

ПРОЦЕНТИ І ДОВГИ ВБИВАЮТЬ МАНІТОБУ.

Хоч манітобський провінціональний уряд перевів драстичну редукцію платні своїх урядовців і зменшив буджетові видатки провінції на півтора міліона долярів на цей рік, то він всетаки не годен зрівноважити свойого буджету.

В своїм листуванню з федеральним урядом манітобський премієр, Брекен, заявив, що, не зважаючи на всі зусилля уряду, провінція не в силі вилізти з грізної економічної ситуації, й домагався дальшої федеральної допомоги. З відповіди федерального премієра виходить, що Манітоба мусить зрівноважити свій буджет, як хоче далі діставати домініяльні позички й підмоги; в противному разі домініяльний уряд настановить фінансового контрольора, який переводитиме нагляд над усіми видатками манітобського уряду.

ЩЕ ОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ.

Більші міста, переважно в Західній Канаді, наслідком довгої кризи й безробіття знайшлися в таких критичних фінансових обставинах, що за пару місяців не будуть у спромозі давати своєї пайки на допомогу безробітним. Не краще становище й провінціональних урядів. Зогляду на те, що в оттавському парляменті не вирішено як слід проблеми безробіття й допомоги безробітним, албертійський уряд постарається скликати в справі безробіття конференцію, в якій возьмуть участь представники західно-канадійських провінціональних та муніципальних урядів. Конференцію плянується на 24. липня в столиці Саскачевану, Ріджайні.

КАНАДІЙСЬКІ БРОВАРІ ЗАРОБЛЯЮТЬ.

Канадійські пивоварні заробляють на знесенню проґібіції в Злучених Державах. Хоч мито за ґальон канадійського пива виносить один доляр, то багато американських броварень спроваджують пиво з Канади, бо не можуть самі випродукувати достаточної скількости пива, яке замовляють спрагнені Американці.

ЗАМІНЮЮТЬ ЦЕРКВИ НА КАЗАРМИ.

Впродовж останніх 8-ох тижнів на Великій Україні замкнено внаслідок розпорядку Союзу Безбожників 33 церкви. Їх мають внедовзі перемінити на казарми для червоної армії.

НАПАД ВОВКІВ.

Із Снятина повідомляють, що вояка граничної сторожі на польсько-румунській границі заатакувало під лісом стадо вовків. Стражник боронився, даючи кільканацять крісових стрілів, і вбивши двох вовків, утік до своєї станиці за допомогою. Вислана на місце нападу стежа вовків уже не застала.

УПРАВА БАВОВНИ НА ПОДІЛЛІ.

Державний науковий інститут сільського господарства в Пулавах розпочав проби управи бавовни на Поділлі, де заложив кілька досвідних точок. До управи бавовни надаються особливо південні повіти тернопільського воєвідства: чортківський, заліщицький та борщівський і там заложено досвідні поля, висіваючи на кожному по кілька відмін бавовни. Насіння спроваджено з південних радянських републик Туркестану та з південної Америки.

ДОСЛІДИ НАД РИБАМИ.

Одному психольогови, що досліджував розум риб, удалося ствердити, що риби добре розпізнають краску й форму окруження. Дослідник подавав рибам поживу в коробках, які стало красив одною фарбою. Побіч них подавав теж коробки іншої краски. Риби скоро пізнали підступ і разураз зверталися до коробок з поживою. Учений пішов ще далі: він поозначував коробки буквами, і в висліді риби ніколи не помилялися щодо коробок з поживою. Дійшло до того, що риби дуже добре розріжняли латинську букву „Б" від „Р".

І В НАФТІ МОЖНА ЖИТИ.

Кождий знає, що нафта вбиває всяку комашню. Вистарчить капнути трошки нафти на муху, або ґусільницю, а за пару секунд вона перестане жити. Цею прикметою нафти покористуються також фабриканти всяких „флітів".

Тимчасом англійський журнал нафтового промислу подає про муху „нафтярку", яка жиє при джерелах і збірниках нафтової ропи. Мушка ця є невелика, чорна. Складає яєчка прямо до ропи. З них вилізають хробачки, які далі жиють у ропі і нею живляться. Хробачки доростають до величини 7 до 10 міліметрів, вилазять і закуклюються. По двох тижнях вилазять з кукол нові мухи. Хробачки без нафти не можуть жити. Як виймити їх з неї, то за 16 до 20 годин гинуть.

ВТОПИВСЯ БУВШИЙ МЕЙОР ЕДМОНТОНУ.

В ріці Саскачеван знайдено тіло бувшого мейора міста Едмонтону й бувшого домініяльного посла, Кеннета А. Блечфорда. Є дані, що він поповнив самовбивство. В правій грудній клітці знайдено рану від револьверової кулі. Отже він мабуть вистрілив до себе, а потім скочив у ріку. Причина самовбивства невідома. Блечфорд був канадійським уродженцем шотляндської народности. Прожив 50 років. Оставив жінку і троє дітей.

ҐАЗОЛІНА З ВУГЛЯ ДЛЯ ЛІТАКІВ.

В Англії почато вживати для літаків ґазоліни з вугля. Ця ґазоліна вже заступає нафтову ґазоліну в цілій англійській летунській фльоті. Хеміки вже поліпшили процес рафінування ґазоліни з вугля і її вживатимуть загально в усіх модерних машинах з високим тисненням. Цей винахід має для Англії велике значіння, бо в краю є подостатком вугля, з якого можна виробляти ґазоліну.

ВІЙНА ГОЛОДНОГО НАСЕЛЕННЯ ЗА ХЛІБ РОЗРОСТАЄТЬСЯ.

ГОЛОДОВІ БУНТИ, ГРАБУНКИ ТА ВБИВСТВА ПРЕДСТАВНИКІВ КОМУНІСТИЧНОЇ ВЛАДИ НАБИРАЮТЬ МАСОВОГО ХАРАКТЕРУ.

БЕРЛІН (Німеччина). — З Москви повідомляють, що голодні маси радянської Росії стають чимраз активнішими в боротьбі за хліб. Вони тепер мають у своїх лавах активних лідерів, які орґанізують розгроми харчових радянських складів, грабування харчових транспортів і т. п., щоб лише хоч трохи нагодувати голодних людей. Все це набрало такого масового характеру, що влада вже не встані боротися з такими явищами збройною силою, а тому охорона часто входить у порозуміння з представниками голодних і „ділиться" з ними харчовими запасами, які їй доручено охороняти.

Щоб не стягнути на себе кари від свого начальства, охорона підсипає в зерно та муку сміття й пісок, щоб лиш вийшло „вповні" на вазі. Там, де йде засів колхозних та колективних піль, доводиться давати голодним певну пайку з насіння, щоб лише вони не грабували решти й дали можливість якнебудь, хоч ріденько, засіяти поля. Там, де представники радянської влади не йдуть на порозуміння з голодними масами, їх життя нічого не варте. Їх убивають потайно, а іноді і явно, беручи участь в убивстві цілими юрбами. Хати тих, які йдуть працювати в поле на заклик радянської влади, звичайно грабують.

Загальне переконання таке, що голодні бунти наберуть з часом ще більшого й стихійнішого характеру. Не знайдеться тепер така сила, яка моглаб спинити бунти міліонових мас. Колиж буде сякийтакий урожай, то з нього нічого не дістанеться державі, бо доведеться на місцях поділити його з тими голодними, які не засівали в біжучому році землі. Міста й робітництво фабричних районів усе більше відчувають брак харчів і приневолені голодувати. При тім найкатастрофальніше для большевиків стоїть справа на Україні, де населення не хоче тепер умирати так спокійно, як умирало в 1921 і 1922 році.

ВАРВАРСТВО ГІТЛЄРІВЦІВ.

БЕРЛІН (Німеччина). — На площі перед берлінським університетом та перед іншими університетами в Німеччинні, за винятком кількох, студентти гітлєрівці за ініціятивою міністра народньої освіти, Руста, та інших гітлєрівських лідерів, спалили кількадесять тисяч книжок тих авторів, які на їх думку, проводять у своїх творах ненімецькі ідеї. Між спаленими книжками є також чужі автори, а між ними й Американці, як Гелена Келер, Оптон Сінклєр, Джек Лондон та інші.

СКОНФІСКУВАЛИ ВСЕ МАЙНО СОЦІЯЛІСТИЧНИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ.

БЕРЛІН (Німеччина). — На приказ канцлєра Гітлєра сконфісковано всі фонди і майно німецької соціял-демократичної партії та інших соціялістичних орґанізацій. Цим остаточно спаралізовано діяльність соціялістів та припинено їх пресу. Очевидно уряд заявляє, що це він робить в інтересі робітничих мас, які були зорґанізовані соціялістичними партіями, мовляв, щоб зберегти їх майно.

НЕМИЛІ РОЗМОВИ САЙМОНА З РОЗЕНБЕРҐОМ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Між секретарем справ заграничних, Саймоном, та представником Гітлєра, Розенберґом, дійшло до неприємних розмов, коли Розенберґ почав нарікати, що анґлійські політичні діячі втручаються у внутрішні справи Німеччина. На це Саймон відповів, що поведінка німецької влади приводить до того, що світ не може спокійно дивитись на те, що робиться тепер у Німеччині.

Крім того Саймон сказав Розенберґови, що Анґлія є проти дозволу Німеччині збройтися й що Німеччина своїми домаганнями на міжнародній конференції в справі роззброєння зриває працю тієї конференції.

УМЕРЛА МАТИ ВАСИЛЯ ВИШИВАНОГО.

ВАРШАВА (Польща).—Австрійська архикнягиня Марія Тереса вмерла у віці 70 літ. Вона була вдовою по архикнязі Карлі Стефані, якого в часах війни австрійський уряд хотів зробити королем Польщі.

Архикнягиня Марія Тереса була матірю архикнязя Вільгельма, відомого під прибраним іменем Василя Вишиваного, бувшого команданта УСС.

ПІЛСУДСЬКИЙ МАЄ СВІЙ НОВИЙ УРЯД.

ВАРШАВА (Польща). — Премієр уряду, Пристор, уступив зі свого становища „через перевтому". Президент Мосціцький доручив сформувати уряд майорови Янушеви Єнджеєвичеви. Інші міністри лишилися на своїх місцях, а тому уряд знову складається з поплечників маршала Пілсудського, який далі лишається фактичним диктатором Польщі.

ЯПОНІЯ БУДЕ МЕЖУВАТИ РОСІЮ ТА МАНДЖУРІЮ.

ТОКІО (Японія). — Утворилася спеціяльна японсько-російська комісія для усталення межі між Манджурією та Росією. В склад комісії входить також большевицький посол у Токіо, Юренеф.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРИ СОЮЗІ Й ЧЕРЕЗ СОЮЗ.

Молодь, яка забирає голос на сторінках нашого часопису, не завжди є в рядах У. Н. Союза. Річ зрозуміла, що ми раді би мати її якнайбільше у Союзі. Але, коли вона й не є, ми теж радо відступаємо її орган У. Н. Союза на виміну гадок у всіх життєвих справах нашої іміґрації, а зокрема, в справі орґанізування молоді.

Та тому, що вже тепер піднеслися голоси, щоби скликати зїзд молоді з цілої Америки й на тім зїзді покликати до життя централю, приходиться торкнутись тої справи ближче, тимбільше, що того домагається від старшого покоління сама молодь.

Коли говоримо про молодь, то це є дуже широка назва. Зате лекше вийти з тої справи тоді, коли ми говоритимемо про зїзд представників спортових, співацько-драматичних, освітних, товариських чи їм подібних молодечих клюбів. Ось клюби чи школи народнього танку вже роблять такий зїзд підчас вистави в Шікаґо й там хочуть створити подібну централю, але тільки для своїх цілей.

Можна теж виробити іншу загальну програму. і намагатись обєднати біля неї нашу тут роджену молодь. Що з того може вийти, покищо годі сказати, але спробувати треба.

Тому то з нашого боку ми витаємо кожде змагання молоді до орґанізованости й обєднання. Але, знаючи з власного досвіду всі ті трудноці, які стоять тим змаганням на перешкоді, ми радимо нашій молоді брати під розвагу, що вона має вже сильний фундамент, на якім може легко оперти й орґанізування молоді. А тим фундаментом є У. Н. Союз.

Є одно певне, що У. Н. Союз зробить тепер усе можливе, щоби притягнути до себе молодь. Цеж цілком природне явище й зрозуміле. Отже коли є можливість зорґанізувати при У. Н. Союзі десятки тисяч молоді, розкиненої по цілій Америці; коли є певність, що та молодь згодом перебере ту орґанізацію у свої власні руки й обсадить своїми власними людьми, то чому з цього не користати? Чому не використати того, що можна мати незабаром, що чотири роки правильні зїзди молоді? А Союзові конвенції незабаром стануть такими зїздами. Чому не оперти відразу орґанізацію молоді на такій основі, яка є тверда, яка не завалиться при першім ліпшім знеохоченню, чи з якої іншої причини? І чому молоді не брати під увагу, що вже є така орґанізація, У. Н. Союз, яка може дати молоді найбільшу допомогу в орґанізуванню молоді?

„БОЛЮЧА СПРАВА".

(Оригінальний допис до „Свободи").

II.

Німці мають на один рід політики назву: „Фоґельштравс-політік" — „політика струся".

Іменно той великий птах струсь — коли йому грозить якась небезпека — ховає голову в пісок і думає, що коли він нічого не бачить — то вже й поза ним нічого не діється і йому ніяка небезпека не грозить.

Таку політику — наскільки розходиться про відносини Польщі до живучих у ній біля сім міліонів Українців — також ведуть і Поляки.

Просто аж дивно стає, що вони мовби не бачили тих міліонів Українців, і що вони, заховавши голову в оману своєї „моцарствовосьці", не бачать того, що ті міліони живуть своїм власним життям та змагають до того, щоби те життя було чимраз повніше і зрівналось з іншими культурними народами.

Зі всіх боків грозить польській державі небезпека й проста льоґіка наказувала би старатись про це, щоби всі національности, живучі в ній, були не лише вдоволені, але просто мали інтерес у її силі, у її істнованню. Але якже далеко від того польська політика, хочби лише супроти Українців!

Що лише можна було відобрати їм — це відобрано, а нового щонебудь корисного не дано.

Згадаю лише, що забрано Українцям дванацять катедр професорських і доцентівських в університеті у Львові — а на це місце не дано нічого. Що більше — ще в 1922 році. сойм ухвалив що польський уряд має до двох літ відкрити у Львові український університет, але вже 10 літ минуло від цього часу, а уряд той досі й кроку одного в тій справі не зробив. Але що зробив, як поступив собі з Українцями в 1930 році — то про те знають добре наші заокеанські брати, котрі постарались про це, щоби і чужі народи про це довідались. І цього року ще помер один селянин, як безпосередна жертва цих подій, а минулого року було тих жертв більше— коли лише згадаю покійного о. Мандзія.

Але навіть цього загал Поляків не знає і в дійсности Українцями, їх життям, їх культурою цілком не інтересується. Але що то говорити про загал — коли фактично й одиниць таких нема, а як і є — то певно не більше як **10**, а до того без усякого політичного впливу.

Ось перечитаймо, що про ті справи писав один Варшавяк, що припадково заїхав був минулої осени до Львова. А писав він це в орґані „санаторів" „Ґазета Польска", котра зрештою і так цілком не дала на себе вплинути його виводам. Писав він між іншим ось що:

„Українське питання належить безумовно до найбільших журб кождого думаючого Поляка. Мені здається, що власне міра заінтересовання тою справою може бути принята за один з критеріїв степени політичного освідомлення пересічного громадянина. Той, хто того питання не бачить, а бачучи — ним легковажить той не є спосібний до думання державними, або хочби національними критеріями. Він буде іменно переходити до денного порядку над одною з засадничих умовин розвою польської держави і народу.

„Виходячи отже з цього становища — не можна глядіти на безсумнівне сьогодня зявище взаїмного непризнавання себе — суспільностей польської й української в життю культурнім.

„Підходячи з політичних розбіжностей — ізоляція — набрала з роками характеру іґноранції, котрою обидві сторони нераз навіть з відтінком гордости чваняться.

„І ніде це так виразно не впадає в очі, як у Львові".

А дальше пише автор:

„Приїжджаючи з Варшави навіть з великим засобом відомостей і з виробленими поглядами — хотів би чоловік назбирати на місці дещо подробиць, походячих з безпосередньої обсервації. Оттак дещо з письменства, товариського, суспільного і научного життя.

„Але нічого з того. На кождім кроці зустріне чоловік нехоче здвигнення раменами, здивований погляд, а в найліпшім випадку якийсь агітаційний загальник, зужитий вже на всі боки на сторінках шовіністичної преси.

„І з прикрістю треба ствердити, що степень іґноранції (незнання) є далеко вищий по стороні польській, як по українській".

А дальше пише:

„Хто тепер в Польщі поза кількома спеціялістами знає українське мистецьке письменство? Ще добре, коли пересічний „інтеліґент" знає, хто був Тарас Шевченко. Пробував я питати навіть поміж професорами університету про Івана Франка.

„Одиак здивовання, яке я викликував у більшости їх, було таке, як коли би я зажадав від них вичислення в хронольоґічнім порядку всіх вождів воєвничого індійського племени Су".

„Про те, щоби тут почали розуміти, що рівнобіжно попри політичну боротьбу міг би йти процес взаїмного пізнавання себе, завязування вузлів культурних, научних, спортових, або товариських — нема покищо і бесіди.

„Не треба доказувати, що наслідки такого стану річи, котрий вже тепер є грізний, будуть в будучности ще більше застрашаючі. І що буде, коли виросте молода ґенерація, зложена з людей цілковито собі чужих, не звязаних ніяким душевним узлом, взаїмно супроти себе ворожо настроєних — хочби може лише з цеї причини, що себе не будуть знати?"

Ось так бачить ті грозячі для Поляків небезпеки якийсь Поляк доброї волі вже з самої тої причини, що обидві сторони, входячі тут в гру, себе не знають і чимраз менше себе знати будуть.

Притім не бере він цілком на увагу моменту почуття кривди, й то постійної, раз-у-раз доконуваної.

Три місяці пізніше, бо на самий новий рік 1933 р., заговорив цілком несподівано про ту саму справу звісний вшехпольський фейлєтоніст і сатирик **Адольф Новачинський** у варшавському дневнику „АБЦ".

Він підносить між іншим, „що в Празі і в Ковні (на Литві) істнують огнища пропаґандові. експозитури культурного українського розвою. А в Польщі з причин чисто політичних, загально знаних, нормуючих анормально всі взаємовідносини — не мають люди буквально найменшого поняття про те, що пишеться і твориться в майже сім-міліоновім комплексі наших українських співгромадян.

„Куріоз того стану доходить до того, що у Варшаві зачитуються дами і панни повістями якогось Аша (що шкалював давніше польську армію в американсько-жидівських ґазетах), а нічого не знають напр. про ґрупу українських малярів, що влаштувала спільну виставу в Парижі, приняту з великим признанням тамошньою критикою".

Отже и Новачинський навіть говорить про „новий світ", котрий треба би пізнати, хочби лиш ідучи за старинною римською засадою **„і від свого противника ти повинен учитися"**.

Та ті голоси бебека (в „Ґазеті Польській") і вшехполяка (в „АБЦ") на ніщо не придалися. Поляки далі глядять на Українців із задертим носом, а уряд своєї тактики супроти Українців не змінив. Аж тут настав переворот в Німеччині, готов повстати новий союз чотирох великих держав. І готово виплисти на поверхне політичного европейського життя українське питання. А Поляки примушені поставити щодо нього і свою концепцію. Придивімся, як це тепер виглядає. (Далі буде).

Ю. Горовенко.

Д. А.

СЕЛО ЖЕРТВОЮ ПЯТИЛІТКИ.

В Празі в Українськім Радикал-Демократичнім Клюбі дня 19 квітня ц. р. відбувся дуже цікавий реферат проф. **С. Ґольденмана** на тему: **„Соціяльно-економічна структура України"**. Вихідною точкою реферату були статистичні дані з року 1926 — перепис населення на передодні запровадження пятилітки в Совітськім союзі, якої метою була індустріялізація країни. На той час на території совітської України на площі 452,000 кв. кільометрів мешкали поверх 29 міліонів осіб. Пересічна густота населення рівналася 64.2. По пляну передбачалося, що з закінченням пятилітки кількість населення України підніметься до 32 міліонів осіб. Природний приріст населення України займає перше місце в Европі і рівняється 2 і пів проценту річно. Пятилітка мала на увазі упромисловити Україну коштом сільського господарства. Як висловився влучно докладчик — роздягнути село, а одягнути місто. Першу половину свого завдання пятилітка виконала з успіхом, з другою — справа стоїть гірше: село голе, але й міста не одягнено.

На початку пятилітки на Україні були заняті в промисловому виробництві 6.7 проценту всього населення, а на початку 1933 р., по закінченні першої пятилітки, відсоток цей збільшився до 8.7. Як бачимо скількість занятих у промисловости збільшилася лише рівно на 2 відсотки, себто індустріялізація країни також збільшилася лише на 2 відсотки. Отже якраз саме задля цих двох відсотків роздягано на протязі пятьох років село, доганяно й переганяно Европу й Америку... Це, так сказатиб, остаточні висновки реферату. При цьому виявилося, що лише за один 1927 рік завандрували на Україну 314,000 чужинців з Московщини й інших союзних країн.

На жаль, проф. С. Ґольденман мало має виглядів на видрукування свого реферату.

Після докладу присутні на салі галабурдники пробували зробити бешкет. На просьбу голови зборів, проф. М. Славинського, комісар поліції випросив за двері п. Е. Камінського.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Michael Kovalchyck, Alexander Yaremko, Philadelphia, Pa. — Орґан не поміщує аґітації за ніякого кандидата. Місце на це на конвенції.

Володимир Левицький.

В РЯДАХ АРМІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕПУБЛИКИ (У. Н. Р.)

(5)

9. 8. Відпочиваємо у Мясківці біля дому священика. Та вже рано мусіли дві сотні підсунутися на фронт, бо 13. курінь заалярмував, що комуністи наступають. Була це тільки їхня сильна розвідка, яка швидко завернула назад. В год. 1. в полудне ховаємо з військовими почестями та з музикою кінноти вбитих: пор. Огніва, одного фроловця та пятьох наших козаків. На похороні був штаб дивізії й бриґади. Погибший пор. Огнів був одним із найкращих старшин дивізії: геройський, обовязковий, національно свідомий. 13. курінь заалярмував нас знову перед вечером; мовляв, комуністи маленькими ґрупами громадяться в ліску, що напроти, до нічного наступу. Для забезпеки вислано туди наші запаси, однак наступу червоних в ночі не було, бо зілляв уливний дощ — й червоні були заліниві на такий „спорт". На підставі нашої практики, та оповідань інших частин, можна твердити, що комуністи наступають тільки тоді, як гарно на дворі — та переважно в день — по снідании або по обіді.

10. 6. Прийшов наказ, що наш курінь має змінити участок 12. куріня 4. бригади. Оповідають, що там доволі спокійно, бо червоні мало наступають, однак невигідно, бо наша позиція стоїть 6 верств за селом. Рано їду до бриґади по технічне майно, яке маю одержати взамін за оставлене на фронті для 13. куріня. Нині на фронті спокійно; большевики облизуються після невдачного „наступленія". Пополудні їду з моїми хлопцями (а маю кількох прегарних, як Сергій Н. з В. і ін.). Наперед в район 12. куріня через села Ротмістрівку, Високу Греблю, затишне й багате село, Андріяшівку, до села Альтанки. Прибуваю тут на год. ½ 2 ночі та негайно знайшов начальника звязку 4 бриґади. Однак 12. курінь не згодився замінятися технічним майном, мовляв, його нове, а наше вживане. Я рішився наладнати свої звязки, хоч це й вимагає доволі праці. Доночовую в бідного дятька, бо тут селяни незаможні.

11. 6. Наші змінили 12. курінь. Стоїмо в лісі, 6 верств за селом. Большевики наступають на 13. курінь. Ми маємо спокій, бо проти нас нема близько села — отже й червоні не вириваються до наступу в полі. Вчора прийшли до бриґади два втікачі від комуністів: один Галичанин, другий з Поділля. Оповідають, що 367. червоний полк, що стоїть проти нас, має 250 людей, а 368. червоний полк повніший, і він то саме так маневрує на позиції наступами. Крім того червоні переводять на своїх задах мобілізацію. Комісарями полків (бо там безпечніше) є переважно Жиди. Перед наступом робить „полк" „мітінг" (віче) та рішає про наступ. Комісарі переконують „товаришів" про конечність наступу. Деякі села допомагають червоним активно, от прим. Горячківка й ін.

12. 6. Субота. На фронті спокійно. Жартуємо собі, що комуна святкує суботу — шабас. Нині перейшли через наш фронт звязкові між повстанцями в запіллях большевиків і штабом нашої армії. Та це таємно, бо вони понесли зі собою важні накази та поклик головного отамана ось якого змісту (задержую правопис оригіналу):

До Повстанців.

Вітаю Вас, **Славні Лицарі Українського Народу**, за Вашу мужність та рішучість зі зброєю в руках вигнати московських насильників - большевиків.

Минулий досвід показав, що лише тоді наша боротьба буде успішною і приведе до нашої перемоги над ворогом, коли ми будемо битися не поодинці, а орґанізовано, вкупі, коли ми будемо бити ворога не розчепіреними пальцями, а міцно стиснутим кулаком. Ми повинні битися не окремими людьми, повстанськими відділами і т. п., а правильно організованими військовими частинами: куренями, бригадами, дівізіями.

А тому наказую:

окремим відділам, що повстали в боротьбі проти нашого насильника — московського комуніста, зголошуватися до начальників найближчих українських військових частин, чи польських, де їх буде прийнято з великою радістю і направлено до переорганізації в сталі і міцні частини.

Рішуче забороняю істнування окремих відділів і частин, що рахую за розпорошення сил і великий злочин проти Батьківщини.

Відомости про найближчі українські частини можна діставати в коменданта чи начальника польської частини.

Головний Отаман
Військ Української Народньої Республики
Петлюра.

7. травня, 1920 р.

Військовий Міністер Української Народньої Республики,
полковник **Сальський.**

Наказ цей вповні оправданий та мудрий. Колиб він був появився в минулому році, в часі панування рознузданої отаманщини, булиб ми сьогодня без Поляків панами своєї землі.

13. 6. Мабуть запізно висланий цей наказ. В полудне одержуємо тайний наглий приказ, що мусимо відступати, хоч наш протибольшевицький фронт добре та славно держиться. Причина деінде. Кінний корпус Будьонного прірвав польський фронт біля Білої Церкви та вдерся клином в напрямі Бердичева—Житомира. Київ занятий червоними. Поляки втікають панічно, бо кілька їхніх полків змела большевицька кіннота дощенту. Сильно потерпіла 3. польська армія, якої кілька полків вирізано, як пр. 45, 50 і інші. Ці вістки держимо в тайні перед козаками, щоби не розбіглися. Коби нам вдалося вивести мобілізованих бодай за район їхніх сіл, тоді будемо мати повні сотні. Нічю в год. ½11. опускаємо потихо фронт, щоби червоні не почули. В наказі було сказано, що кіннота Фролова має крити наш відворот, однак ні сліду про це; видно одержала інше завдання, а ми самі на зміну криємо відворот. Ідемо поспішно цілу ніч через села Високу Греблю й Тахталію, де варимо вечерю та дожидаємо збірки інших курінів. Минаємо **14. 6.** чисте та гарне село Петрівку й велике, розлоге село Ігнатівку та в год. 12. ми в селі Стіні. Наш відворот відбувається в повному порядку, бо червоні ще не наступають на пяти, однак відходимо поспішно й далеко взад. Від опущення фронту вчора зробили ми до нині 45 верств. Деякі хлопці осталися з перемученя по селах. Стіна — це велике село в глибокому ярі. Занимаємо фронт за селом на горбах, де сонце пече порядно. Штаб нашого куріня знаходиться 5 верств в ліску за селом, куди веду получення зі сотнями. Сьогоднішня ніч минула спокійно, бо червоні ще не надігнали нас.

15. 6. Цілий ранок спокій. Щойно пополудні стрінулися наші з комуністами, які заатакували нашу кінноту, що стояла попереду нас, в селі Ігнатівці. Однак їх відбито. На лівому крилі натискають червоні на 10. курінь 4, бриґади. Польська батерія нас покинула, а ми одержали свою. В ночі на **16. 6.** заалярмовано фронт і прийшов наказ відступати. Сотні вже відійшли, а я з хлопцями мусів ще довгий час стягати лінії. Відступаємо з задною сторожею нашої кінноти. Тому, що курінь сам не знав, куди мав відступати, й не дав мені напрямку, йду до села Ельжбетівки, де на щастя застаю відступаючий 13. курінь. Його боєвий стан ослабився, бо багацько мобілізованих втікли з цілим вирядженням домів. Довідуюся, що наш курінь вийшов через село Пилипи до села Борівки (18 в.), і дійсно тут доганяємо його. З борівської цукрівні взяли наші частини доволі цукру для кухонь. Минаємо село Саїнку (9 в.) й доходимо до села Березівки (7 в.), де ночуємо. Хоч паде дощ, то всетаки червоні зі скорострілів бють по наших заставах і пробують підсуватися.

17. 6. Рано збірка біля церкви, де командіри частин провірюють змалілий боєвий стан курінів та напоминають осталих видержати до кінця. В г. 5. пополудни ідемо полями, вкритими буйним цього року збіжем, яке — на своє лихо — оставляємо ворогови, — до села Білян. Однак прийшов наказ завернути в другий бік до села Тропової (8 в.), бо цього вимагає плян відвороту. Дезерція мобілізованих захопила вже й наш курінь. Цеї ночі втікли й мої два вишколені телефоністи зі зброєю, забравши пуд цукру.

(Дальше буде)

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

77.

Проєкт відділу 61.

На мітінгу дня 23 квітня члени ухвалили кілька точок проєкту на слідуючу конвенцію:

1. Перша й найважніша точка є новий рід обезпечення.

Шановні делегати, ви повинні цю точку добре розважати. Члени У. Н. Союза приняли той новий рід обезпечення, але не всі приняли однаково: одні приняли на те, щоб мали користи й звороти зі своїх вкладок, а більша часть членів принила той рід, бо мусїла приняти, щоб на дальше бути обезпечиними в У. Н. Союзі. Той рід є дуже добрий і в декотрих клясах є таньший від старого роду. Наприклад, в старім роді член 30-літній платить на суму 500 долярів місячно $1.18 з фондами, а в новім роді той самий член має платити місячно 95 ц. без фондів. Шановні делегати, те, що члени У. Н. Союза мусять платити стільки фондів, а богато членів не мають ніякої користи з тих фондів.

Перший фонд 30 центів за „Свободу". Член, котрий не читає „Свободи" і не бажає отримувати її, той фонд для тих членів скасувати. Фонд конвенційний знизити.

Ті фонди є тим плотом, через котрий нові члени не можуть приступити до У. Н. Союза. Ті фонди є тягаром на старих членах, котрі не можуть його додержати і лишають У. Н. Союз. Тому не диво, шановні делегати, що члени лишають нашу організацію, а йдуть до американських, бо там ніхто їх не примушує оплачувати те, чого вони не бажають і з чого не мають ніякої користи. Тому бажаємо, щоб 18. Конвенція розібрала той пліт з тих фондів і впустила тисячі нових членів до У. Н. Союза.

2. Календарів висилати тільки, скільки відділовий секретар замовить. Члени не хочуть платити за календарі, а відділова каса не заплатить, бо порожна.

3. Щоби конвенція відбувалася що 6 років і в домі У. Н. Союза. Конвенцію можна відбути малим коштом, а фонд конвенційний скасувати. Жадаєм, щоб конвенція не брала ніяких справ під розвагу одиниць, то є радних. Конвенція має інтересуватися тисячами членів У. Н. Союза й дати їм полекшу; має інтересуватися тисячами членів молодечого департаменту й дати їм нагороду; має інтересуватися тисячами нових членів й впустити їх до У. Н. Союза, а не марнувати час надармо над одним радним.

4. „Свобода" щоби була більше інтересна для читачів, як в українській так і в американській мові для тих, котрі будуть бажати передплачувати „Свободу", тоді члени охотно, а не примусово будуть за „Свободу" платити.

5. Редакторів маємо тепер трох, то це декотрим здається забато, а нам треба не трох, але чотирох редакторів: редактора й заступника до редагування „Свободи" в українській мові, редактора й заступника до редагування „Свободи" в англійській мові й ті чотири редактори можуть працювати за ту саму платню, що тепер побирають три.

Таксамо поступити й з секретарями. Вибрати секретарів та їх заступників. Помічну суму скасувати й влучити до їх платні, тоді нові секретарі будуть мати нагоду привчатися до діловодства.

6. Діточий журнал скасувати, а той фонд влучити на побільшення „Свободи".

7. Щодо вибору головних урядників, то лишаєм до рішення делегатам на конвенції.

Тільки остерігаємо делегатів, щоб при виборі за канарка горобця не дістали.

Бажаємо делегатам і урядникам успіху на тій конвенції для добра нашої організації і її членів, щоб цей проєкт увийшов в ухвалу, тоді можемо надіятися, що У. Н. Союз придбає нових членів, так, як придбав майна.

Уряд від. 61:

Антін Скубяк, предсідатель і секретар; **Йосиф Ярчак**, касієр; **А. Скубяк**, делегат, **А. Дунда**, заступ. дел.

78.

Від. 177. У. Н. С. на місячних зборах приняв слідуючі проєкти на 18 Головну Конвенцію У. Н. С.:

1. Висловлюємо подяку тим відділам, що в часописі висказали свої розумні думки для добра членів і слави У. Н. С.

2. Звертаємо увагу на будуче, щоб дурниць не писати й не виставляти себе й У. Н. Союз на сміх.

3. Щоб редакція „Свободи" більше мала контролі над проєктами й всякі дурниці, писані одиницями, чи відділами, не друкувала, бо з того виходить хаос і сміх.

4. Український Народний Союз є нашою твердинею, однак пора зрозуміти, що ми, як члени, менше кричім, а своїх провідників, як головний уряд і редакторів, пошануймо, тоді й ми будемо пошановані між чужими.

5. Не диктуймо своїм хлопським розумом, як прибрати У. Н. Союз, бо головна управа поступає після закону державного й так мусить бути й на будуче.

6. Не кричім, що треба нового уряду, бо теперішній уряд У. Н. С. працює понад сили й з нього уряду ми горді.

7. Ми за те, щоб і молодих допускати й якраз є місце для них на головних радних. А тоді вони приєднають більше молодіжи до У. Н. С.

8. Ми за те, щоби відділові секретарі були більше під контролею головного уряду, а не кумів; як що не до вподоби, скидаймо, виберім другого. То шкодить розвоєви відділу й У. Н. С.

9. Щоб Молодечий Союз зреформувати, бо дальше так не може бути.

10. Щоб У. Н. С. мав в кождому місці свого доктора, тоді не буде доносів і інших непорозумінь, що хтось вступив неправильно до У. Н. С.

11. Висловлюємо свої думки для головного уряду, щоб і на будуче так працював.

12. Осуджуємо таких членів, як Питляр. Геть з такими головними радними!

За проєктову комісію:

Володимир Рекрут, Лучка Гаврило, Музичук Григорій.

За уряд:

Франко Лучка, предсідатель; **Текля Онисько** касієрка; **Стефан Рекрут**, секретар і делегат.

—o—

ВІДПОВІДЬ 361 ВІДДІЛОВИ У. Н. СОЮЗА.

В ч. 104 „Свободи" панове Ілія Гузар і Михайло Боднар домагаються від імени 361 відділу публичного вияснення від відділу 184 відносно замітки, уміщеної в нашім проєкті, а звернової на адресу 361 відділу.

1) Заявляємо, що Ви самі, Панове, ширите баламутство, коли заявляєте, що Ви ширили пропаганду в користь У. Н. Союза в 1928 році.

Всім є відомий видаваний у Ню Йорку т. зв. „Український Вістник", котрий був мало не офіціяльним органом Вашого відділу, і котрий тільки й занимався, що скавулів на У. Н. Союз і „Свободу" і дискредитував все, що тільки носило знання поступу. Наша відповідь є підтверджена незабутними числами того небіщика, Вашого „Вістника", котрий заслужив собі на назву „Руського Селянина".

2) Щодо нашого підпису на летучці, заявляємо, що помимо того, що наш відділ під теперішню пору нечисельний, то все таки сповняє всі обовязки, наложені на нього статутами У. Н. Союза і не запобігає жадної ласки ні у Вашому відділі, і в ніякому іншому. Ми підписалися під відозвою, котра боронить права членства, і ми з цього горді, тай так думає велика скількість відділів, котрі на нашу відозву відізвалися письмами солідарности до Спільного Комітету.

Думаємо, що тих кілька рядків буде належною Вам відповідю, та прохаємо за правду на нас не гніватися.

За відділ 184 У. Н. Союза:

Василь Ґаджук, секр.

(Заявляємо, що ми є проти того, щоби відділи У. Н. Союза вели між собою боротьбу, виступали одні проти других із закидами, особливо, коли йде про справи минулі й забуті. Надіємося, що і цей інцидент скінчиться на тих двох заявах і буде забутий членством обидвох відділів задля добра нашої організації. — **Редакція**).

Два авта зударилися та зовсім розбилися. Керманичі вийшли ціло. Один одного просить, щоби не гнівався, бо то був випадок. Вони вдоволені. Один каже:

— Та не маєте мені чого прощати, що більше... Знаєте, я обезпечений проти автомобільної катастрофи...

— Я також...

— Однаке зударення було припадкове. Затямте це собі!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Українські танцюристи на міжнародньому фестині.

Треба радіти, що на ріжних інтернаціональних показах, концертах, виставах та ріжних інших подібних підприємствах Українці мають також своїх заступників, бо заступають нас чи то виставові комітети зі своїми експонатами, чи теж наші музиканти та співаки, а часом і хори. Найчастіше мають нагоду заступати нас там наші молоді танцюристи, котрі, попри демонстрацію нашого народного мистецтва, рівночасно відробляють свою пайку національно-пропагандивної роботи.

Тим разом наші танцюристи, члени „Клюбу Українських Танцюристів" у Ню Йорку, виступатимуть враз з десятьма іншими народами на великому мистецькому фестині. Влаштовує його американська організація „Фолк Фестивел Кавнсил", яка має завданням поширення культур усіх національних груп, мешкаючих у Ню Йорку, — а уряджує його як дар для населення міста Ню Йорку. Попис цей відбудеться в неділю, дня 14 травня ц. р., в годині 3.30 пополудні в Проспект Парку (Лонґ Медов) в Брукліні. Є це перший цього роду концерт, який ця організація влаштовуватиме на отвертому воздусі.

Організація ця, як вже загально всім відомо, ніколи не влаштовує ніякого великого концерту, щоби до програми його не включати продукцій українських танцюристів. В минувшині наші танцюристи своїм досконалим та повним життя виконанням своїх танків викликували бурю оплесків та були атракцією всіх таких підприємств. Підносилися голоси, з яких видно було, що вони спеціяльно зацікавлені виступами українських танцюристів.

До виступу, який відбудеться найближчої неділі, всі нації поробили на протязі досить довгого часу солідні приготування. Українці, очевидно, ніколи не підготовляються спеціяльно, бо вони все є готові до виступу. Лише надінуть свої кольорові костюми і вже готові йти на сцену. Тому немає найменшого сумніву, що вони і тим разом займуть своє почесне місце.

Та всетаки непевним є, чи тим разом українська програма, як цілість, буде блискучо вибиватися понад програми інших груп, які дають не тільки свої танки, але також співи, сольові і хорові. Ось пр. Литовці мають крім танцюристів ще й хор. Жиди матимуть і танки і веселий хор, зложений з кількох менших хорів. Інші матимуть своїх солістів. Лиш Українці одинокі не матимуть співаків, ані хору.

Тому треба напятнувати недбалість наших хорів, котрі ніколи не стараються брати участь у таких інтернаціональних концертах. Таж є річю певною, що колиб наш хор виступив, то він своїми народними піснями відзначивсяб понад усі інші хори. Та щож?— Не тільки, що самі провідники наших хорів, а зокрема нюйорських, не стараються про це, щоби їх хори виступали перед чужинцями, але навіть не дадуть до себе приступити тим, котрі роблять заходи в цім напрямі та бажають їх лише заангажувати до таких виступів. Що більше — провідники хорів ставляться дуже байдужно до пропозицій, щоби брати участь у таких концертах. Бо, мовляв, що ми будемо співати задармо для Американців, котрі хочуть нашим коштом бавитися? — Та не подумають вони, що такими „безплатними" виступами вони більше приносять користи для самих Українців, ніж для чужинців. Ясно, що такими крутами дірігенти хорів у найбільших випадках закривають лише великі недостачі своїх хорів, над поправленням яких вони не хочуть попрацювати. Здається нераз, що вони залінниві попрацювати над своїми хорами та підготовити їх до таких прилюдних виступів. А щодо заплат, то й інші нації, як ось тим разом, не беруть теж ніякої заплати. Згаданий концерт „Фолк Фестівел Кавнсил", як я вже сказав, уряджує як дар для нюйорського населення, без ніякого вступу і всі нації дають свої услуги даремно — лиш українські хори домагаються платні. Що подумають собі Американці, котрі нас так шанують нарівні з іншими народами?

Жалко, що задля тих причин наша програма цього концерту буде ограничена до танків. З хором вона булаб може найкращою точкою виступу. Одначе надіймося, що наші танцюристи самі виявлять гарно і що Українці не будуть на останньому місці. Наші місцеві та околичні громадяни повинні масово прибути на цей концерт і подивитись на чужі танки та почути чужу пісню, а також через порівнання з чужими переконатись про красу наших народніх танків.

До танків, як і в антрактах, гратиме дута орхестра нюйорської поліції. Українською групою проводитиме добр. М. Герман, котрий рівночасно є секретарем „Фолк Фестівел Кавнсил" і сповняє головну функцію при виведенню програми цілого концерту.

Крім Українців виступатимуть ще: Литовці, Шведи, Баварці, Фінляндці, Норвежці, Італійці, Естонці, Данці, Поляки і Жиди.

Для інформації подаємо, що до Проспект Парку найкраще доїжджати з Ню Йорку „собвеєм" 7-ма евені ІРТ, та висідати при парку на Ґрент Арми Плаза. **Е. С.**

ВІСТИ З УКРАЇНСЬКОГО КОНЦЕРТОВОГО ТУРНЕ П. ОРДИНСЬКОГО, ВЛАШТОВАНОГО арт. В. АВРАМЕНКОМ.

Отсе вже девятий тиждень „Українське Концертове Турне" їздить з громади до громади проголошуючи участь Українців на Світовій Виставі в Шікаґо та пропаґуючи її значіння для українського народу. Кождого дня їде і приєднує нових членів і симпатиків тої великої справи, яку веде Комітет Української Світової Вистави в Шікаґо а зосібна справу яку веде Школа Українського Національного Танку на чолі з арт. В. Авраменком.

За час нашої подорожі приходилось відвідувати ріжні громади. Були громади, що вже давно відгукнулися на зазив провідників тої справи та жертвували то, що було в їх силах. Були громади знова такі, які про Світову Виставу та її значіння майже нічого не знали, а коли знали то жадного заінтересування до тої справи в них не було. Бувало й таке, що й самі провідники легковажили собі справу Світової Вистави, тому в таких громадах приходилося (не без неприємностей) заставляти їх помогти тій великій справі, — справі Світової Вистави.

Про те, що люде інтересуються концертами „Укр. Конц. Турне" свідчить те, що люде вже другий раз приїжджають на наші концерти нераз по 50 до 100 миль.

В кількох громадах завязано підчас наших виступів комітети в допомогу Світовій Виставі, а в декотрих громадах половина приходу з концерту пішло відразу до Головного Комітету в Шікаґо.

З осібна „Українське Концертове Турне" згадує ті громади і поодиноких громадян, які щиро віднеслися до нас та до справи яку ми проголошуємо.

Майже кожда громада віддає весь дохід з виступу на ту справу, не беручи навіть за світло, що доказує їх свідомість та розуміння ваги кождого сотика ними жертвуваного на Світову Виставу.

В деяких громадах розпродували поодинокі громадянки білети на перед не тільки між Українцями але й між чужинцями, що причинилося до більшого успіху „Укр. Конц. Турне".

Бувало й таке, що ми виступали в американських салях і Американці по концерті довідавшись про ціль нашої поїздки не брали ані цента за салю, хотячи також причинитися до тої справи, яку ми ведемо.

Бажаним булоб, щоб й дальші Українці піддержували концерти „Укр. Конц. Турне" приходячи на виступи, які є дуже цікаві. Програма досить багата і ріжноманітна, на яку можна запрошувати й жучинців.

Дальші виступи відбудуться в таких місцевостях:

РАЧЕСТЕР
В ПЯТНИЦЮ, 12-го ТРАВНЯ, в церковній салі св. Йосафата На Гудсон Еве.

НАЙАГАРА ФОЛС
В СУБОТУ, 13-го ТРАВНЯ в салі Укр. Гр-Катол. Церкви

БОФАЛО
В НЕДІЛЮ, 14-го ТРАВНЯ в салі Укр. Прав. Церкви на Елк Ст.

(Огол.)

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 155, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний місячний мітінг відбудеться в пятницю, 12 травня, в годині 7-мій ввечір, в гали де звичайно. Проситься всіх членів прибути на цей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Рівнож порситься довгуючих по можности вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, котрі виміняли свої грамоти, отримають нові на мітінгу. — Пилип Щуцький, предс.; Василь Дригинич, кас.; Андрій Ягичевський, секр.

РОМ, Н. Й. Бр. св. Михаїла, від. 121, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться 12 травня, в годині 8-мій ввечір на новий час, в гали Укр. Нар. Дому, з причини, що секретар іде на конвенцію. Проситься усіх членів прибути на мітінг, бо маємо важні справи до полагодження. Головне, це останні збори перед ковенцією, тож проситься членів прийти і висказати, чого наш делегат має допоминатися на конвенції. Тако жже є всі виміняні грамоти в руках секретаря, котрі кождий член повинен відібрати і власноручно підписатися в присутности членів. Котрий член потребує позички на дальше оплачування вкладок, просимо прийти і виповнити аплікацію. Члени які хочуть виміняти свої грамоти на нову систему, нехай принесуть старі грамоти на мітінг. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Семен Свередюк, предс., Теодор Гречкосій, кас.; Олекса Гадз, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Товг Дністер, від. 361, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13 травня, точно в годині 8-ій вечір, в У. Н. Домі, 217-19 Іст 6та вул. Проситься членів явитись на означений час, бо є важні справи до полагодження. Справа пікніку, вибір комітету на цей пікнік і розібрання тікетів для агітації, як рівнож інші важні справи. Пригадується довгуючим членам аби вирівнали свої залеглости, щоб не бути суспендованим. Не явившийся член буде ідвічати після статута. — Ілія Гузар., голова; Яків Вайнер, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. «Ураїнський Народний Союз», від. 341, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в пятницю 12 травня, в годині 7.30 ввечір, в Укр. Народнім Домі. Є дуже важні справи до полагодження, тому кождий член мусить явитися, а довгуючі члени без вимково мусять бути присутні. — Стефан Г. Палівода.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 14 травня, в годині 1-ій пополудни, в Укр. Школі, 12340 Мекий ул. Справи важні до полагодження. Довжні члени, коли не являться на збори, будуть суспендовані. — Секретар.

БАЛТІМОР, МД. Бр. св. Тройці, від. 320, повідомляє усіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що місячні збори відбудуться в неділю, 14 травня, в годині 2-ій пополудни, в гали У. Н. Дому, 3101 О'Донел ул. Проситься кождого члена явитись на означений час. Напоминається довгуючих, щоб вирівнали свої вкладки. — Гр. Іванович, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. Н., від. 167, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться 14 травня, в годині 2-ій пополудни у звичайнім льокали. Кождий член має прийти на цей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Бусь роздавати нові грамоти тим, котрі попередно виміняли. — Дмитро Медецький, предс.; С. Гавриляк, кас.; М. Корнова, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Ів. Франка, від. 334, повідомляє всіх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 14 травня, в огдині 1.30 пополудни, в гали У. Н. Дому. Хто бажав би затягнути позичку на заплачення місячних вкладок, повинен принести свою стару грамоту і підписати аплікацію на нову полісу. Довгуючих членів напоминається, щоби вирівнали свої залеглости. — Микола Задерецький, предс.; Осип Запоточний, рек. секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 248, повідомляє своїх членів і членниць, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 14 травня, в годині 12.30 пополудни. Проситься всіх членів і членниць прибути на цей мітінг, бо маємо деякі справи до полагодження, які уряд сам не може полагодити. Проситься довгуючих членів, аби якусь часть свого довгу сплачували і платили теперішні місячні вкладки, бо каса кождого місяця впадає і коли так далі буде, то довгуючих муситься суспендувати. Котрі члени хотілиб змінити свої грамоти, нехай пренесуть на мітінг свої старі грамоти і підпишуть аплікацію. Котрих членів діти ще не є вписані до У. Н. Союза нехай впишуть їх на цім мітінгу, а котрих діти уже мають 18 літ то проситься принести грамоту діточу і підписати аплікацію до старших членів. — М. Пик, пр.; Антін Зубко, кас.; В. Чернецький, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14 травня, в годині 2-гій пополудни, в Укр. Гор. Клюбі, 618 В. Лакавана Еве. Проситься всіх членів прибути на ці збори в означенім часі. — Р. Рубльовський, рек. секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, 14 травня, вн годині 2-ій пополудни, в церковний гали. Проситься усіх членів прийти і заплатити свої вкладки. Довгуючі члени, коли не мають чим платити, можуть виміняти старі грамоти на нові і в той спосіб себе забезпечити, одержавши позичку на свою грамоту. Коли довгуючі члени не будуть про себе дбати, то можуть бути суспендовані. — Лука еДмчук, секр.

АЙРОНДЕКВІТ, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, оповідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в пятницю, 12 травня, в годині 7-ій ввечір, в домі де звичайно. Проситься всіх членів прибути на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. Не забувайте про вкладки. Довгуючі мають прийти на цей мітінг і заплатити, бо інакше будуть суспендовані. — Микола Головка, секр.

БОФАЛЮ, Н. Й. оПдається до відома членам Тов. ім. І. Франка, від. 299, що збори відбудуться в неділю, 14 травня, в годині 3-тій пополудни точно. Обовязково членів закликається на ці збори прибути, бо кого забракне на зборах, щоб потім сам на себе нарікав. Хто ще не змінив грамоти може принести з собою сово стару грамоту. Ті, що змінили нехай заберуть свої нові грамоти, а найважніше, щоб не забули принести вкладку. Не явившийхся буде трактуватися після статута. — П. Сторожукв предс.; П. Судин, кас.; І. Сидорович, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13 травня, в огдині 7.30 ввечір, в гали церковній. Проситься прибути на означений час. — Ів. Глина, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14 травня, в годині 1.30 пополудни, під ч. 620 Мортон ул., в Рускім Нар. Домі. Проситься членів прибуте на означений час. Члени, котрі виміняли свої старі грамоти на нові, дсітануть цего місяця нові грамоти. Довгуючі члени, коли не заплатять свої хвкладок, будуть суспендовані, бо відділова каса є вичерпана. Тепер є нагода виміняти свою грамоту і тим уратувати своє членство в У. Н. Союзі. — Микола Мілєр, предс.; Микола Ішук, кас.; Петро Саідло, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського ,від. 375, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14 травня, в годині 12.30 в полудне, в домі під ч. 717 Н. Френклін ул. Проситься довгуючих членів вирівнати по можности залеглі вкладки, а тих, що переписали грамоти зі старої на нову систему, порситься відібрати свої нові грамоти. — Іван Чопик, предс.; Василь Василюк, кас.; С. П. Крутий, секр.

БАВНД БРУК, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 344, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 14 травня, в годині 3.30 пополудни. Проситься прибуте на час, бо є дуже важні справи до полагодження, на уряд сам не може рішатись. Довгуючих членів напоминається вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, що виміняли свої грамоти, отримають нові на цім мітінгу. — Т. Присташ, предс.; Я. Резняк, кас.; Гр. Геба, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє, що місячні зборе відбудуться в неділю, 14 травня, в годині 2-гій пополудни. Всі члени моють бути присутні на зборах. — Вас. Возьний, пр.; Дм. Федиша, кас.; Мик. Лісний, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 291, повідомляє усіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 13 травня, в годині 8-ій ввечір, в гали де звичайно. Довгуючих членів взивається вирівнати свої вкладки, щоб в протевнім разі не нарікали на суспенду. — Н. Гузар, предс.; С. Куршикін, кас.; Н. Моссора, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Відділ 62 повідомляє всіх членів і членниць, місцевих і позамісцевих, що звичайні збори місячні відбудуться в суботу, 13 травня, в годині 7-мій ввечір, під ч. 6035 Елмвуд Еве. Присутність усіх членів конечна, бо є дуже важні справи до полагодження. Хто хоче змінити стару грамоту, нехай принесе її на мітінг. Довгуючих членів проситься вирівнати свої вкладке. — Андрій Мацькевич, предс.; Петро Травка, кас.; Михайло Черкас, секр.

Діточа відповідь.

Батько: — А тепер, діти, скажіть мені, хто минулого місяця був найпослушніший та робив усе, що мама казала?

Діти (рівночасно): Ти, тату!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН У СЕРЦІ ЗЕМЛІ.

(41)

Ідучи в гори, Джесон Гріді й дівчина мали досить води. Іванна вміла знайти ріжні ростини, здатні на поживу. Вони покищо великої біди не знали. Чим далі, тим більше одно до другого привикали отсі Дві людини ріжних країв та ріжних культур. Дівчина належала до часу, коли все людство ще жило в добі камяного віку, а він належав до одної з найбільше цивілізованих націй. Але в обох жив один і той самий примітив первісного людства.

Дівчина в додатку до того мала високо розвинену інтелігенцію, бо всеж вона належала до племени людей, що й тут жили своєрідною цивілізацією, порівнуючи з цивілізацією людей з долини. Її також турбувало те, що вона не може розговоритися зі своїм супутником. Вона нераз вдивлялася йому в очі і своїми очима хотіла сказати багато, але очі без слів не могли висловити її думок. Треба було знайти якісь слова; треба було їх якось вивчити.

І ось дівчина сама рішила вчитися мови свого товариша. Вона кілька разів показувала на себе й все називала своє імя: „Іванна". Нарешті вона добилася того, що Гріді повторив кілька разів її імя. Потім вона, показуючи на нього пальцем, чекала відповіди. Він відповів „Джесон". Вона кілька разів повторила це імя. Вони обидвоє побачили, що в них є певна спільність звуків. Вечер вони вже знали, як себе називати.

Отак поволі вона почала вивчати назви ріжних річей: вода, камінь, стежка, кущ і т. д. Джесі Гріді захоплювався все більше інтелігенцією дівчини та її гарною фізичною будовою. Він уже забував, що перед ним стоїть дівчина з камяного віку людства. В своїй уяві він малював образ її, як гарної лейді. Коли Гріді відпочивав, тоді дівчина стерегла його; а коли вона відпочивала, тоді він стеріг її, й це ще більше їх зближувало.